

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta . . . 13.—
za četrt . . . 8·50
za en mesec . . . 2·20
za Nemčijo oseletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnosti:

Za celo leto naprej . K 22·40
za pol leta . . . 11·20
za četrt . . . 5·60
za en mesec . . . 1·90
Za postiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEC

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vratajo; nefrankirana plama se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Upravniškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Prisilna vzgoja in oskrba.

(Dalje.)

VIII. SKUPŠČINA AVSTRIJSKEGA DRUŠTVA ZA PRISILNO VZGOJO IN OSKRBO.

Ljubljana, 14. t. m.

Mladinsko varstvo, prisilna vzgoja in učitelj.

Najtemeljitejši referat, ki je dosegel tudi največ odobravanja in je tvoril višek vseh predavanj na VIII. skupščini Društva za prisilno vzgojo in oskrbo, ki te dni v našem stolnem mestu zboruje, je bil referat č. g. Antona Schuberta, kaznilniškega duhovnika iz Korneuburga, ki je včeraj dne 13. t. m. popoldne obravnaval temo: Šola in mladinska oskrba. Dežel. odbornik dr. Lampé je izrazil na skupščini željo, naj bi se to predavanje v svrhu popularizacije mladinskovarstvene ideje zlasti med učiteljsvom objavilo tudi v slovenskem jeziku. Zato bo to predavanje objavil »Slovenec« te dni dobesedno in v celoti; tu podamo le glavne misli:

Governik uvodoma naglaša dejstvo, da šola mladinskooskrbnemu gibanju ne posveča še tiste pozornosti, ki jo zasluži. Učiteljstvo je poklicano to vprašanje proučevati, se seznaniti z tozadnevnimi zakoni ter uveljavljati principje mladinske oskrbe in varstva med ljudstvom. Učitelj mora v šoli zanemarjenim elementom posvetiti največjo pažnjo, biti v zvezi s stariši, poglavito pa je, da daje oblastem inicijativo in slučajih, ko gre za to, da se preteča nevarnost popolnega zanemarjenja odvrne s pravočasno prisilno vzgojo. Učiteljstvo mora poznati individualno in socialno zgodovino vseh svojih gojencev in se na konferencah odslučaja do slučaja posvetovati, kako bo svoje vzgojno delo individualizovalo, kako prilagodilo posebnostim fizično in duševno zaostalih otrok, kako v sporazumu z vsemi merodajnimi zlasti sodstvenimi faktorji poskrbelo za nadomestilo pomanjkljivi domači vzgoji. Predavatelj kritikuje določila in duha dosedanja postavljajoce v tem oziru, ki jih tako ostro in na pravem kraju prijema, da izzove večkrat splošno odobravanje vseh navzočih. Potem pa osvetljuje nov mladinskooskrbovalni načrt in priliko, ki jo nuja, da učitelj lahko vrši socialno tako važno mladinskovarstveno delo. Razjasnjuje na podlagi posameznih paragrafov te postave,

kako more učitelj sodelovati z javnimi oblastmi, da dobi ne samo že zanemarjenja, ampak tudi mladina, ki se k zanemarjenosti nagiba, oz. živi v takih social. razmerah, da ji prejkolesko skoro nujno zapade, javno prisilno vzgojo tudi zoper voljo zasplopljenih starišev. Med reformnimi mislimi v tem oziru priporoča predavatelj zlasti, da bi se na učiteljiščih uvedla mladinskovarstvena veda kot učen predmet (Živahni bravoklici) in da bi si učiteljiščniki ogledali moderne večje kaznilnice, prisilnice in poboljševalnice.

V vsakem oziru dovršeno predavanje je želo aplavz, kakor nobeno drugo. Vnela se je nato živahna debata.

Huemer

Ravnatelj vzorpoboljševalnice v Eggenburgu na Nižjeavstrijskem, poda nato veliko reformnih nasvetov glede obravnavanega predmeta. Za najboljši vir navaja knjižico »Die Schule im Dienst der Fürsorgeaktion für das Kind« (Benedikt Willwonseder). Povdaria nato, kako morata v tem oziru iti skupaj duhovnik in učitelj (Odobravanje). Delo učitelja obstaja posebič v tem, da 1.) ljudstvu pojasnjuje pomen mladinskovarstvenega vprašanja, 2.) dela za higijensko uredbo šol, 3.) nastavljanje solskih zdravnikov, 4.) ustanavljanje takozvanih »Suppenanstalten« v velikih mestih, 5.) obuvanje otrok in oblike, 6.) ustanavljanje igrišč, 7.) kopališč, 8.) brezplačna učila, 9.) boj alkoholu (mladini se mora posečanje gostilen in kajenje postavno prepovedati!), 10.) gojenje varčnosti, 11.) etična poglobitev pouka, ustanovitev disciplinarnih razredov, pouk o živalskem in rastlinskem varstvu. Kar se soli odrasle mладine tiče, treba mladino 1.) podprtati pri izberi poklica, 2.) organizirati posredovanje dela, 3.) zlasti pospeševati gospodinjsko šolstvo za dekleta. Kar se tiče sodelovanja z oblastvenimi mladinskovarstvenimi organizacijami in sodstvom treba kontrolirati reje najdenčkov in na reje izročenih otrok, odpraviti individualno jerobstvo, strogo paziti in pritiskati na krajevno policijo (Dobro-klici), kontrolirati kinematografe, pobijati šund in pornografijo, ustanavljati zavetišča, zahtevati čedalje večje in širše varstvo mlaodenčnih v tvornicah itd. Ravnatelj Huemer pozivlja učiteljstvo zlasti, da ljudstvo izobrazuje in v njem vzbudi ter razširi zmisel za mladinskovarstveno delo; sam je pripravljen glede oddaje zanemarjenega otroka v moderno poboljševalnico dati pojasnila in nasvete. (Eggenburg, Landeserziehungsheim,

Niederösterreich, Direktor Hans Huemer.)

Ravnatelj Markovich pohvali izborni referat g. kaznilniškega duhovnika Schuberta, naglaša potrebo, da duhovščina tudi s prižnico popularizira idejo mladinskega varstva in prisilne ideje ter povdarda, da bodi ena prvih skrbni društva tudi ta, da zainteresira za te probleme parlament.

Dr. Lampe naglaša potrebo, da se predavanje g. Schuberta tudi v slovenskem jeziku natisne (Živahni bravoklici). Kaznilniški duhovnik č. g. Kraner naglaša potrebo kontrole kinematorografov.

Za salezijansko delo.

Cisto novega duha in smer je prinesel v debatu znani strokovnjak glede mladinskega varstva, g. c. kr. okrsodnik iz Trsta, baron Rinaldini. Naglaša, da je prisilna vzgoja vendarle prisilna; čeprav je v modernih razmerah potrebna, vendar ne more doseči tistega viška vzgoje, ki sloni na podnevnih zavetiščih, institut, ki so ga uprav klasiko razvili Salezijanci, ki se jim ima moderna družba zahvaliti za eno svojih socialno najplodovitejših institucij. Če bo kdo n. pr. Trst preosnoval, ga bodo edinole Salezijanci. Pobirajo otroke takoreč na cesti, v oratoriju jim nujajo zabave v pravem ljudskem duhu, njih vzgoja je skozinski individualna. Kdo se je preje v Trstu menil za zanemarjeno mladino? Danes vidiš pri priedbah Salezijancev enoletne prostovoljice, mlade uradnike, doktorje — ljudi, ki se s hvaložnostjo spominjajo, kako da jih je ljubeča salezijanska roka svojčas iz pogube potegnila in ogrela na srcu krščanske ljudbe. Salezijanci so v Trstu vzgojili telesno gardo dobrih elementov, elementov redu, elementov krščanskih, za družbo koristnih, česar preje ni nihče v takem stilu zmogel. Naglaša potrebo, da se skupščina izreče za to, da so z mladinskovarstvenega stališča na prvem mestu podnevna zavetišča.

Mayer

deželni odbornik nižjeavstrijski to milsi modificira v toliko, da ni smeti izreči, da imajo podnevna zavetišča

Mayer,

deželni odbornik nižjeavstrijski, to milsi modificira v toliko, da ni smeti izreči, da imajo podnevna zavetišča prednost pred poboljševalnicami, pač pa, da je potrebno oboje. Stvar je ta, da je ime poboljševalnica napačno (Pritrjevanje) in odiozno, to naj se izpremeni, in pa sistem pri jerobskem sodstvu. (Dobroklici.)

Ravnatelj Lang iz Messendorfa priporoča, naj se društvo zavzame za obligatorično uvedbo otroških vrtcev.

Istega dne — pred predavanjem g. Schuberta — je predaval tudi nižjeavstrijski deželni svetnik dr. Franc Hüber.

»Prisilnooskrbnem in varstvenem delu nižjeavstrijske dežele« in o »Delovnih kolonijah.«

Prvo predavanje je podalo jasno in pregledno skico o naravnost velikanškem, vzornem in za vso srednjo Evropo skoroda merodajnem mladinskovarstvenem delu nižjeavstrijske dežele, drugo pa je s stališča praktika postavilo načela, kako urediti delovne kolonije. Obe predavanji ste bili strokovno dovršeni ter jim je sledila plovdiva debata.

Banket.

Zvečer je priredilo ljubljansko mesto na čast udeležencem kongresa banket, ki se ni odlikoval samo na zunaj po finosti priredebe, marveč zlasti po prisrčnem tonu, ki je vladal med zbranimi, in po duhu vzajemnosti za plemenito mladinskovarstveno delo, ki je zbralo okoli sebe vse plemenitomisleče duhove v naši deželi brez razlike narodnosti in političnega mišljenja. Spada pa ta priredba tudi med one, ki so v čast našemu mestu ter poneso sloves o njej in gostoljubnosti njenega prebivalstva po celo monarhiji in daljnjem svetu.

Vrsto toastov otvoril župan Ivan Hribar, ki navzoče toplo pozdravi.

Odgovori predsednik Društva za prisilno oskrbo in vzgojo deželnih svetnik z Dunaja dr. Hüber. Slavi Ljubljano kot eno najstarejših mest monarhije in znano po svojem državzvestem prebivalstvu ter po svojem zmislu za umetnost. Konča s slovenskim pregovorom: Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovencu ne gane! (Burno odobravanje) in nazdravi beli Ljubljani.

V imenu dežele pozdravi navzoče deželni odbornik profesor Jarc. Naglaša, kako so prizadevanja in težnje Društva za mladinsko vzgojo in oskrbo premagala že mrtvo točko ter začela zainteresovati pedagoge ter zakonodavca oblastva; kako pa da je zdaj prišel čas začeti s popularizacijo te ideje v velikem stilu, kako je treba zanj pridobiti široke mase, kar bo za udejstvovanje plemenitih ciljev tega gibanja večjega pomena kakor vse drugo.

Nadravnatelj Markovich iz Grädcia govori v slovenskem jeziku, kar je spričo jezikovne dovršeno-

je tresenje in zibanje voza kmalu zabilo v sladko spanje. O polnoči me je izprevodnik poklical in rekel: »Vstani, sinko! Ze smo v Filadelfiji! Kam se pa pelješ?«

Globoka, temna polnoč! Kam naj se denem v tujem mestu, ko nimam novčiča v žepu? Na misel so mi prihajali dečki o katerih sem bral, da so se izgubili. Jokal in vzdihoval sem, kakor bi mi hotelo srce počiti.

Gospa, ki je sedela poleg mene, se je čudila mojemu stokanju in mi rekla: »Kaj pa ti je, ubožček moj mal? Ali te trebuhi boli? Tukaj-le iz te-le steklenice napravi en požirek.« Priporoval sem ji nato, da sem v vozu zaspal in se kot blisk urno peljal mimo rodnega kraja, mesto da bi bil izstopil; povedal sem ji, da nimam nobenega novčiča v žepu in kako zelo da bo mamo skrbelo, ker me ne bo domov. Smilil sem se ji in bila je zelo prijazna z menoj. Povabila me je da grem z njo in mi obljubila, da zjutra precej brzojaviva očetu, kje sem, da me pride iskat. Lepo sem se ji zahvalil, kakor se spodobi, in jo vprašal, če ima doma kakega dečka ali deklico, da se morem igrati, dokler ne pride papa. Odgovorila mi je, da ni omožena; pa kaj me briga, ali je omožena, ali ne, ko sem hotel vendar le vedeti, če ima kakega dečka ali deklico, s katero bi

LISTEK.

Iz dnevnika malega poredneža.

Ameriška humoreska.

(Dalje.)

29. Jurčku upade pogum.

Ali veš, ljubi dnevnik, da je Lizika padla včeraj v vodnjak? To je bil krik in vik, ko so od vseh strani pritekli ljudje, da jo rešijo, predno utone. Hlapec, ki služi pri Janezkovi, je pritesel dolgo lestvo, po kateri je zlezel v globino in kmalu zopet prišel ven z Liziko v naročju. Mama mu jo je vzela iz rok ter ukazala Elzi, da naj pripravi gorko odejo, ker je kar curljalo od uboge deklice. Kako so se pa vsem podaljšali obrazi, ko so pogledali natančnejše in videli, da rečena stvarica niti ni Lizika, ampak slamljata punica, ki sem jo jaz naredil in vrgel v vodnjak. Liziki sem ukazal, da me počaka za drvarnico, sam sem pa šel k vodnjaku, vrgel punico noter in začel vpiti: »Oh, oh, oh! Utonila bode, oh, uboga Lizika!« Ni bilo pravično, da me je papa brez večerje spolil spat, vsaj nisem pravil ljudem, da je Lizika v vodnjaku, temveč vrgel samo: »Uboga Lizika, oh, oh!« Zakaj pa ljudje ne razločujejo žive

deklice od slamljate podobe? Ali sem morda jaz kriv?

Danes zjutraj sem napravil v šolo grede velik ovinek. Ko sem šel mimo mestne hiše, je stala tam velika množica meščanov in prostovoljcev, ki so se o nečem živahno menili. Pomešal sem se vmes in izvedel, da jutri namejavajo napraviti velik izlet združen in ljudsko veselico. Ob pol enajstih se hočeo peljati z vlakom ven iz mesta ter potem na prostem kuhati kosilo in napraviti celo gostijo. Z njimi gre tudi mestna godba ter cele košare mesa in dobrih sladkih reči. Ne vem, če bom šel jutri v šolo, akoravno mi učitelj pravi, da bom postal večen butec, ker ne obiskujem pouka redno.

Včeraj bi bil prav rad v šolo, a bolel me je vrat, da niti zajutreka ni sem mogel pojesti; mama se je zelo bala in hotela poslati po zdravnika, kar se pa ni zgodilo, kajti ob pol desetih mi je že popolnoma odleglo. Smuknil sem skozi stranska vrata na ulico in mimo grede skočil na kolodvor gledat, če se bo veliko ljudi peljalo na deželo, kjer bo veselica. Bila je strašna gnječa in ko je prišel vlak, si nisem mogel pomagati; rinili so me s seboj in naenkrat sem tičal v železniškem vozu trdo stisnjen v kot, od koder se nisem mogel ganiti. Vlak je zabrlizgal in šli smo.

Strašno me je skrbelo, ker nisem imel voznega listka in kadar je šel izprevodnik skozi voz, vselej sem se skril drugam; slednjič me je pa vendar opazil in me vprašal po listku. Povedal sem mu nato, da sem hotel iti v šolo in da so me izletniki nehote porinili v voz; vsi so se smeiali in Karl Smuk je rekel: »Poglej, poglej! Gotovo greš z nami, Jurček, da nam bo opelkel telička!« Nastal je splošen krohot in izprevodnik je rekel: »Torej ta dečko je Jurček Haker!« Imeti me mora zelo rad, ker ni potem več zahteval listka.

Zabavali smo se krasno. Godba je igrala veselo poskočnice in razni gospodje so navdušeno govorili zbranim množicam, zapeli smo tudi nekaj lepih narodnih pesmi.

Meni se je pripetila mala nezgoda, da sem prevrnil poln kotel golaža v ogenj; nekateri snedeni lakotniki so me hoteli radi tega kar obesiti in še le Karl Smuk me je rešil njihovih trdih rok. Peljal me je na kolodvor, kjer mi je kupil listek do doma in me posadil v voz. Rekel mi je, da ne smem čakati konca veselice, ker bodo doma preveč v skrbbeh, kje da sem, in me opominjal, da naj pazim in izstopim na pravem kolodvoru. Duševno potrt, ker so me poslali domov, sem se odpeljal.

Bil sem zelo truden in radi tega me

sti, s katero je govoril, izvalo temvečje odobravanje. Nazdravljiva Ljubljana, v kateri je svojčas precejšnjo vrsto let prebival in deloval, temu mestu, ki mu v prijaznosti prebivalstva, lepoti lege in prisrčnosti, ki v njej vlada, ni kmalu enakega. Naj še dalje procvita in se razvija bela Ljubljana!

Ceški pozdravi navzoče g. dr. Fandrik, tajnik moravskega deželnega odbora. Nazdravni Kranjski.

V imenu Društva za tujski promet pozdravi dr. Krisper, ki naglaša lepoto kranjske dežele in kremenitost njenega prebivalstva ter mladine.

Nadrvnatelj g. Markovich nazdrali nato g. deželnosodnemu svetniku Milčinskemu (Burni živio-klici), ki ga imenuje sijajen zgled in vzor modernega mlašinskega sodnika, ki v Kranjski na tem polju pomeni vse! Živio! Zdravico g. Milčinskemu so navzoči z največjim navdušenjem sprejeli.

Nato g. nadrvnatelj Markovich napije zastopnikom tiska.

Končno napije v ljubeznejivem šajivem dunajskem tonu g. Mayer, nižjeavstrijski deželnji odbornik, Slovenskam v Ljubljani. »Mir als Wiener gefällt's hier! Dobro ste nas sprejeli, tako iz srca, da nas more ganiti in prisrčno veseliti!

Okoli polnoči so se udeleženci pogloma razšli. Nobene prisiljenosti; ves večer je minul prisrčno, zabavno, v najboljšem razpoloženju.

Raziskovanje podzemeljskih jam.

V Ljubljani se je ustanovilo »Društvo za raziskovanje podzemeljskih jam«. Namen društva je raziskovati mnogoštevilne in čarobne jame na Kranjskem, pa tudi v sosednjih, zemljepisno semkaj spadajočih deželah. Društvo si stavljata v prvi vrsti znanstvene cilje. Znanstveno raziskovanje in vsestransko obdelovanje bodisi posameznih jam, bodisi celih jamskih sistemov, to je glavni in prvi smoter društva. Vsi ti znanstveni cilji novoustanovljenega društva pa bodo donašali po mnenju tega društva tudi širšim ljudskim slojem najrazličnejše koristi. Kakor hitro se društvo posreči razvozlati zagonetno kraško hidrografijo, se prično lahko na tej podlagi različna melioracijska dela. Različne kraške kotline bodo dobile potreben odvod v njih se stekajočih podzemeljskih in nadzemeljskih voda. Te deloma jako rodovitne kotline bodo še le tako postale pripravne za poljedelstvo. Na drugi strani pa bo zopet mogoče po društvu raziskane podzemeljske vode zaseči in jih spraviti na zemsko površino. Postreglo se bo lahko celim velikim okrajem, ki doslej trpe na pomanjanju vode, z dobro in zdravo pitno vodo. Dosedaj še skoro popolnoma neznanata krasota naših podzemeljskih jam bo privabljala leto za letom večje število ptujcev v naše kraje. Tako bo eden najkrasnejših delov podzemeljskega sve-

ta prišel do svoje veljave in pravega spoznanja in ptujski promet bo donašal tudi našim krajem bogatih dohodkov. Ali ne samo ptujska potovalca bo vleklo v naše kraje. Po društvu razširjeno zanimanje za podzemski svet bo privabljalo tudi znanstvenike. Geologi, zoologji, botaniki, geografi, paleontologi, vsi bodo našli tu bogatih uspehov obetajoče polje. Vse te namene pa je društvo mogoče le takrat doseči, ako ga bo najširše občinstvo podpiralo v njegovem prizadevanju. Vsestranska moralna in gmotna podpora je potrebna v to, da se dosežejo ti cilji in smotri. Društvo se torej obrača do slavnega občinstva obojega spola in ga prosi, naj pridno pristope k društvu, ker ga na ta način podpira gmotno in duševno. Udnina za redne člane znaša na leto 6 K. podporni člani plačujejo letnih 12 K. Ustanovniki pa plačajo edenkrat (lahko tudi v petih letnih obrokih) 200 kron. Pristop k društvu kakor tudi vprašanja za različna pojasnila, ki jih društvo radevilje daje, naj se naslovijo na: »Društvo za raziskovanje podzemeljskih jam« v Ljubljani.

Parlament.

Dunaj, 14. junija. V poslanski zbornici se približuje generalna debata o proračunu h koncu ter se bo še danes vršilo prvo odločilno glasovanje. V včerajšni razpravi je vzbujal največjo pozornost proračunski govor ministrskega predsednika. Glavni točki njegovega govora ste bili italijanska pravna fakulteta in vprašanje o nemško-češkem sporazumu. Kar se tiče italijanske pravne fakultete, je izjavil baron Biernerth, da je prepričan, da se bo to vprašanje ne le kmalu rešilo, temveč bo tudi za vse vsprejemljivo. Kar se tiče konference glede na nemško-češki sporazum je dejal ministrski podpredsednik, da obžaluje, ker konference niso uspele. Popolna odgovornost pada vsled tega na češke agrarce, ako še napadle vstrajajo na svojem negativnem stališču. Vlada tudi v tem slučaju ne bo obupala ter bo iskala nova pota, da doseže cilj, ki se ga mora doseči, kajti trajno, uspešno skupno delovanje velikih strank je samo mogoče na podlagi stvarnega zbljajanja v narodnostenem oziru. Ko je končal ministrski predsednik, so govorili še razni govorniki. Sele ob osmi uri zvečer je govoril osmi generalni govornik poslanec Glabinski. Ko je govoril Rusin poslanec Pihuliak, mu je ugovarjal divjak Rusin poslanec Markov. Prišlo je med njima do hudega spora, tako da sta še pozvala na dvoboje.

Vremenske katastrofe.

Zadnje dneve so bile skoro povsod hude vremenske katastrofe. Včerajšnje nevihte so bile po nekaterih pokrajnah zelo silne. V mnogih krajih se je utrgal oblak ter so nastale pogubonosne poplave.

V Gradcu je n. pr. postal včeraj popoldne tako temno, da so morali po sobah prižigati luči. Na mnogih krajih so se zamašili jarki in je voda udrila v kleti.

V telefonskem obrazu je nevihta povzročila mnogo nerednosti. Skoro vse napeljave je potrgalo. Promet s Trustom in Dunajem je bil zelo oviran.

Hude nevihte so bile zlasti na Zg. Štajerskem. V Stiftingu pri Gradcu se je utrgal oblak. Voda je napravila veliko škode pri posameznih poslopjih in na polju, kjer je odnesla prst in pridelke. Na postaji državne železnice, Lüdersdorf, je voda preplavila železniško progno v dolžini 100 metrov. Vlaki so mogli le s težavo in skrajno previdnostjo prevoziti omenjeno mesto.

Iz Mürzzuschлага se poroča, da je nevihta razsajala od 2. do 6. ure popoldne. Ob 5. uri je preplavil potok Fröschnitz vse ceste v trgu. V nevarnosti so bili mostovi. Železniški promet na Semerniku se je moral prekiniti, ker je voda preplavila nad Mürzzuschlagom železniški nasip. Večerni vlački so mogli le z največjo previdnostjo prevoziti nevarna mesta. Na mnogih krajih je ruvala voda velika, močna drevesa ter jih odnašala s seboj. Škoda je povsod zelo velika.

Iz Dunaja se poroča, da je nastala včeraj ob pol 6. uri zvečer grozna nevihta. Na mnogih krajih se je utrgal oblak. Promet cestne železnice se je popolnoma prekinil. Med nevihto je vladala prava egipčanska tema.

Tudi v Nemčiji so bile na mnogih krajih vremenske katastrofe. Iz Kolina se poroča, da je v dolini reke Aar grozno opustošeno vse. Na mnogih krajih je odneslo hiše in pokončalo živino. Ker so se na mnogih krajih utrgali oblaki,

so nasvale poplave. V Aardenauu je odneslo več lop, v katerih so bili delavci. 40 Hrvatov in Italijanov je utonilo. — Promet železnice v dolini Aar se je moral ustaviti. Med Remagenom in Neuenahr je nastalo celo jezero. Na mnogih krajih je razdrlo železniške nasipe. Škoda je povsod neizmerna. Na pomoč je bilo poslano vojaštvo.

Iz Berolina se poroča, da je v nedeljo v Herrenheide, priljubljen kraj izletnikom, med nenadno nevihto udarila strela v nek plot iz žice. Iz plota je skočila strela v skupino izletnikov, ki so iskali pod drevesi zavetja. Ubilo je 6 oseb, 16 težko in okoli 100 oseb lahko ranilo.

ENAKOPRAVNOST

razumejo nemški socialni demokratje v Avstriji tako, da so v proračunskega odsek u državnega zborna glasovali proti podprtju izletniku, oziroma subvencijiranju čeških šol na Dunaju, torej proti popolnoma kulturni češki zahtevi. Radi tega češki socialni demokratje ostro napadajo svoje nemške sodruge.

Tabilo

na

redni občni zbor

Katol. tisk. društva v Ljubljani

ki se vrši

v četrtek, dne 30. junija 1910, ob 10. uri
dvopoldne v posvetovalnici Katol. tisk.
društva v I. nadstv. Kopitarjeva ul. 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Slučajnosti.

1716

Očet.

Dnevne novice.

+ Osred. vodstvo Marijinih družb prosi svoje članice in člane, da se polnoštevilno udeležijo slovesnosti v nedeljo, dne 10. julija. Dopoldanske cerkvene slavnosti naj se Marijine družbe udeležejo s svojimi zastavami.

+ Dr. Rybař o položaju. V nedeljo je imel tržaški slovenski poslanec dr. Rybař shod v Barkovljah. Govoril je o položaju ter navedel vzroke za dosedanje postopanje Jugoslovanov in naglašal, da oni ne morejo in ne smejo odnehati, marveč morajo porabiti ravno to priliko, da izsilijo, da se ustreže našim kulturnim potrebam, to tembolj, ker se hočejo tudi Nemci okoristiti ob rešitvi vprašanja italijanske univerze. Nato se je oglasil zborovalec g. Križmančič, ki je ostro napadal vlado kot glavno krivičnico. Poslancem pa zaupa in jih pozivlja, naj uporabijo vsa sredstva, da italijanska univerza ne pride v Trst; ker Italijanom ne gre za to, da dobe šolo, ampak ustvariti hočejo agitacijsko gnezdo.

+ Poslance Povše in dr. Benkovič za rudarje. Dne 9. t. m. popoldne sta bila pri železniškem ministru Wrba poslance Povše in dr. Benkovič, kjer sta prosila za pojasnila o nameravanim znižanjem tarifov za češki premog in s tem povzročeno škodo premogovi industriji v alpskih deželah kakor tudi koristim rudarjev. Železniški minister je odgovoril, da to ne bo škodovalo alpskim deželam, ker ne bodo premogovniki v teh deželah v nobeni meri prikrajšani.

+ Čemu irredentovsko fakulteto? Nedavno je Faidutti je glasilo pisalo, da furlansko ljudstvo težko ume čisto italijansčino. »Quando si parla in pubblico la lingua italiana pura, il popolo capisce a stento e ci è toccato molti casi in cui il pensiero dell'oratore fu adirittura in - vertito. E non si trattava di sofistiche!« (L'Eco del Lit. 12/12. 1906.) Tako se bo godilo tudi ladincem.

+ Organizirani tržaški poštni in brzojavni uslužbeni priredili so minule nedelje veselico na vrtu »Konsumnega društva« pri Sv. Ivanu, ki je bila kljub neugodnemu vremenu dobro obiskana. Wagnerjeva godba je neumorno svirala, zlasti so nas razveseličevali slovenski komadi. Telefon je nepretirano deloval; tudi mali pismoneši imeli so mnogo posla. Med udeleženci je bilo pravo kolegialno, veselo razpoloženje. Veselico je počastil s svojo navzočnostjo ravnatelj glavne pošte g. Suppan. Pri tej priliki naj omenim, da imajo organiziranci slovenske narodnosti »Poštni rok« za svoje glasilo, ki se tiska v Trstu, laške narodnosti »La cornetta postale«, ki izhaja v Tridentu in Nemci »Posthorn« z Dunajem.

+ »Südmärka« v službi protestantizma. Vedno lepše stvari se objavljajo o blagonsnem narodnobrahnbrem delu Südmarke. Nemci sami se že norčujejo iz tiste Südmarke, ki je zabilo v Št. Ilju pol milijona kron, odkupila pa posestva zgolj osem Slovencev, ki vsi se žive v Št. Ilju. Nemci tavnajo, da uspevajo ni. Südmarka je pognala v Št. Ilju kviko ceno zemljišč. Med naseljenimi Südmarkinimi vinogradniki so neki pek, krojač, mesar, metljar, kolar itd., ki Südmarki niti obresti ne plačujejo. Vse to je očital »Südmärka« »Linzer Volksblatt«, Südmarka je tožila, a tožbo umaknila med porotno razpravo. »Südmärka« je kupila posestva tudi od pet Nemcev katoličanov in sicer za jake visoke cene, celo še enkrat dražji, kakor so bila cenjena. Naselila je na posestvih katoličkih Nemcev izključno protestante in enega anabaptista. Neki Scholl je Südmarki plačal celih 4000 kron, dasi je dala Südmarka za posestvo vredno 50.000 K, celih 64.000 K in pravi, da ne bo več plačal. Na osmih od Südmarke od Slovencev kupljenih zemljiščih je pa naselila razen 1 katoličanke, ki živi ločena od svojega moža, same protestante. Südmarka je ta posestva zelo preplačala. Najemnica prejšnje Vnusove gostilne, Steflitschova, rojena Repnik, ne plačuje nobene najemnine Südmarki. Suhu dejstva govore, da je Südmarki več za protestantsko propagando, kakor za nemško obrambo.

+ Hrvati na vseslovenskem kongresu. Od vseh hrvaških poslancev se bo udeležil vseslovenskega kongresa v Sofiji samo državni poslanec dr. Trešić-Pavičić in baje tudi Stjepan Radić. Kongresa pa se bo tudi udeležilo devet do deset Hrvatov.

+ Dekliški pripravnici pri uršulinah v Škofji Loki je podelilo c. kr. načrno ministru pravico javnosti. V prihodnjem šolskem letu bo imel ta zavod I. in III. letnik. Vsprejemne izkušnje za I. letnik se bodo vršile 4. in 6. julija t. l. — V uršulinskem zavodu v Škofji Loki je poleg preparandije še petrazredna ljudska z enoletnim nadaljevanjem tečajem za trgovstvo.

+ Borovnica. Vsak je z zanimanjem prebiral v »Dom in Svetu« Saredenovo prekrasno »Mater dolorosa«, v kateri je nači dični pesnik v pesniško dovršeni obliku obdelal morda najbolj pesniški predmet naše sv. vere: Zalostno mater. Ta svoj spev je pesnik lani dramatiziral ter je tako nastalo igro nekolikokrat uprizoril v svojem domičem kraju na Ježici. Vsi, ki so imeli priložnost udeležiti se te predstave, niso mogli prehvaliti njenih lepot. Pesniku se je v resnici posrečilo v sedmih dramatičnih slikah — kot spomin na sedmero Marijinih žalosti — podati sedem prekrasnih prizorov iz življenja Marijinega — sedem prekrasnih biserov slovenske poezije. — Mislimo se je, da se ta igra ne bo nikjer več uprizorila, češ da je pretežka. Sli smo s strahom — a tudi z ljubeznejno na delo. Sam pesnik je parkrat prišel k skušnjam ter je iz prijaznosti vodil tudi glavno predstavo, za kar mu izrekamo prisrčno zahvalo. V nedeljo je zopet naš oder pokazal, da je vreden pohvale katero mu je izrekel naš poslanec gosp. Kobi v deželnem zboru. Nove, za to igro od g. Ogrina naslikane kulise, prekrasna obleka in nad vse zares čuvstvena deklamacija..., da, vse je bilo, skoraj bi reklo — dovršeno. — Kdor želi videti to zares »ljudsko igro«, naj pride v nedeljo ob 3. popoldne v Borovnico; ne bo mu žal ne truda ne pota.

— Ta dobro uspela prireditev naj bo odgovor dopisniku »Slovenskega doma«, ki je začel že precej grdo blati naša društva pred svetom. Vsa Borovnica predobro pozna tega dopisnika; in ker ga sploh pri nas nihče ne vpošteva, mu tudi mi ne bomo delali te časti, da bi na njegove klanfarje odgovarjali.

+ Nevihta v Trstu in okolici. V nedeljo ponoči je nastala v Trstu huda nevihta. Toča je padala skoro pol ure in je bila debela kot oreh. Toči je sledil dež, tako obilen kot bi se utrgal oblak. V nižje ležečih delih mesta je bilo vse pod vodo. V vseh nasadih in vrtovih je zelo veliko škode. Na posameznih mestih je bilo še zjutraj po več centimetrov na debelo toče. Tudi v okolici je naredila nevihta mnogo škode. Zlasti je toča pobila v koprskem okraju.

+ Polovične vožne cene za častnike in njih družine. Vojški naredbeni list prinaša razglas, da so častnikom in vojaškim uradnikom ter njih družinam na progah avstro-ogrskih in bosenskih državnih železnic dovoljene polovične vožne cene.

+ Zopet zastrupljenja s sladoledom. 12. t. m. je v Warszavi obolelo 60 oseb na zastrupljenju s sladoledom. Večina je v smrtni nevarnosti.

(Konec prihodnjic.)

Cesar je imenoval poveljnika 3. vojnega zpora, generala Schikofskyja za tajnega svetnika ter ga bo jutri dopoldne sprejel v avdijenci in zaprisegal.

Vožnja tovornih vlakov s prevažanjem oseb št. 972 in 973 na progi Buje - Poreč. Od nedelje 12. junija t. l. počeniš bosta prevažala ob vseh nedeljah in praznikih tovorna vlaka št. 972 in 973 na progi Buje - Poreč lokalne železnice Trst - Poreč potnike v II. in III. razredu. Odhod iz Buje popoldne ob 1. uri 28 min., dohod v Poreč ob 4. uri 51 min. popoldne, odhod iz Poreča ob 4. uri 30 min. dopoldne, dohod v Buje ob 12. uri 53 min. popoldne.

Umrta je v ponedeljek dne 13. t. m. v Kropi sestra gospoda kateketa Ažmanna, Jožeta omožena Lotrič v 26. letu svoje starosti. N. v m. p!

Iz davčne službe. Izpraznjeno je mesto davčnega upravitelja v Kranju, na kar se gg. upravitelji z gimnazialno šolo obveznimi otroki opozarjajo.

Medvedko je ustrelil pri Kočevju 18-letni sin lastnika lova in župana Ivana Schneiderja. Dva mladiča so ujeti.

Toča na gorenjem Krasu. V četrtek je v Povirju in v Žirjah hudo razsajala toča in uničila ponekod popolnoma ves poljski pridelek. Mestoma je naneslo toče meter in črez.

Ustoličenje novega djakovskega škola dr. Krapca je določeno na 29. t. m.

Pet oseb ubila strela. V Liču pri Fužinah je minolo soboto popoldne udarila strela v neko drevo, pod katerim je vedrilo mnogo poljskih delavk. Pet oseb je bilo na mestu mrtvih.

Ljubljanica v Zagrebu. Prebivalci okoliških krajev Kustošija, Černomerec, Frateršica in Ljubljanica so na hrvaško deželno vlado vložili prošnjo za priklopiljenje teh krajev k zagrebški mestni občini.

Cesar si je včeraj ogledal lovski oddelek na mednarodni lovski razstavi na Dunaju.

Toča. 4. t. m. je kakor oreh debla toča tolkla po krajih Čemšenik, Razbor, Zaloke, Jesenovo in Dobrjevo, krajna občina Trojane. Toča je padala skoro tri četrt ure ter je popolnoma uničila polja in sadne vrtove, ter zelo škodovala tudi košnji. Ljudje bodo morali polja takoj na novo obdelati. Škode je nad 30.000 K.

Velik hrvaški protesten shod v Sarajevu. 12. t. m. se je vršil v Sarajevu velik protesten shod tamošnjih Hrvatov, ki se ga je udeležilo nad 1000 oseb. V ostrih govorih se je protestiralo proti žalitvam hrvaškega življa od strani vlade za časa cesarjevega obiska in zahtevalo zadoščenja. Shod je soglasno sprejel resolucijo v enakem smislu z dostavkom, da pošljejo bosenski Hrvati deputacijo na Dunaj, ako jim vlada ne da zadoščenja. Obenem se poziva hrvaške občinske svetnike, da pošte svoje mandate.

Nesreča z avtomobilom. Dne 5. t. m. so se peljali širje gospodje in dama z avtomobilom po državnih cesti od Novega mesta skozi Spodnji Suhor proti Metliku. Na ovinku pred šolo v Sp. Suhorju jim je pripeljal posestnik Fr. Hrovatič iz Stranske vasi, občina Šmelj-Stopiče, z polnimi sodi vina naložen voz, v katerega je bilo vpreženih par konj. Konja sta se pred avtomobilom splašila ter sta porinila voz nazaj, da je zdrknil čez cestni rob in padel v globočino 5 metrov. Voz je konja potegnil s seboj ter sta se zolo poškodovala. Posestnik Anton Šraj, tudi iz Stranske vasi, ki je sedel na vozu, je dobil težke poškodbe ter so ga morali prepeljati domov.

Premembra voznega reda vlaka št. 2559 na progi Kranj - Tržič. Od 1. julija t. l. vozi mešanec št. 2559 na progi Kranj-Tržič po sledičem voznem redu: Kranj odhod ob 7. uri 35 minut zvečer, Naklo odhod ob 7. uri 50 minut zvečer, Duplje odhod ob 8. uri 4 min. zvečer, Križe odhod ob 8. uri 14 minut zvečer, Tržič prihod ob 8. uri 22 minut zvečer. Istočasno se razveljavlji vojni red vlaka št. 2559.

O perutninarnstvu je predaval v nedeljo, 12. t. m. v Dev. M. v Polju gosp. Ivan Zupan, nadučitelj v Dolskem. Govoril je o izreki kokoši, rac in gosi, o raznih pasmah, odbiranju za pleme, krmljenju, kupčiji, dobičkonosnosti, perutninarnstvu v kurnikih i. dr. Predavanje je bilo velezanimivo in podobno. Posebna hvala gosp. predavatelju!

Ponižno vprašanje iz Črnomlja. Po pravilih »Mestne hranilnice« v Črnomlju mora ta svoj letni računski zaključek tudi javno priobčiti (§ 29.) vsaj v štirih mesecih. A sedaj teče že šesti mesec po novem letu, računskega zaključka pa še ni. Gosp. predsednik Puhek in njegov tajnik g. Blažon, kaj

pa čaka? Kaj čaka? Še bolj vročega časa? — Več zavednih Crnomaljčanov.

Dijaške izkaznice »Slovenskega planinskega društva« za leto 1910. se dobre v trgovini g. J. Korenčana na Starem trgu in v papirni trgovini gdčne. Marije Tičar na Sv. Petra cesti 26.

š Tekmovalno streljanje tretjega voja se vrši od dne 13. pa do 15. t. m. v Celovcu. Udeležuje se ga 460 častnikov imenovanega voja. Vodi prireditev polkovnik Brandner pl. Wolfszahn.

Štajerske novice.

š Orglarska šola v Celju priredi 19. t. m. izlet na Vransko s sledičem vsporedom: Ob 10. uri sv. maša na Vranskem, pri koji se bodo pele slovenske cerkvene skladbe. — Ob 3. uri popoldne se prične pevski koncert, kakor sledi: 1. Ig. Hladnik: »Pozdrav«; 2. J. Aljaž: »Zakipi duša«; 3. Iv. pl. Zajc: »U boji«; 4. Veber: »Slovenska overture«, dvoročno; 5. Ig. Hladnik: »Včer«; 6. J. Aljaž: »Naša zvezda«; 7. J. Aljaž: »Mi v grobi smo«, bariton solo; 8. J. Aljaž: »Soči«; 9. dr. A. Schwab: »Vince«; 10. Mozart: »Figaro«, Štiročno; 11. Ant. Medved: »Domovini«; 12. Ig. Hladnik: »V mraku«. — Vse prijatelje slovenskih pesmi uljudno vabijo izletniki.

š Tiskar Pavliček iz Kočevja, pri pri katerem dajejo slovenski socialisti tiskati svoje publikacije, je pripeljal v nedeljo s seboj v Celje kakih sedem kočevskih turnarjev. Ne rečemo nič druge kot to, da je bil Pavliček oče rojen Čeh, mati pa ljubljanska Slovenka, ki nemški še znala ni.

š Toča je zadnji petek strašno gospodari od Sv. Lovrenca pri Preboldu čez Griže in žalsko dolino. Hmeljnički so strašno trpeli; strokovnjaki sodijo, da je toča vzelja polovico in še več letosnjega pridelka. To pomenja za hmeljarje, ki so se lani komaj zopet malo oddahnili, kako hud udarec. Po hmeljniki je bilo vse polno listja na tleh, kolje bi bilo polomljeno in podritlo: skratka strašna slika uničenja, izgube in če človek misli malo dalje, bede.

š Celje. Vpisovanje v I. razred c. kr. samost. n. sl. razredov se bo vršilo dne 1. julija t. l. od 8.—10. ure. — Vodstvo.

š Izginil je iz Vitanja v petek po noči nečak in pomočnik tukajnjega kovača Tišlerja Muka Tišler, ki je napol bebec. Muka je star kakih 30 let ter zmožen slovenskega in nemškega jezika.

š Samoumor 70letnega moža. V Ptiju se je ustrelil radi neozdravljive bolezni vpokojeni 70 let stari portir južne železnice Karol Stach.

Ljubljanske novice.

l Cerkvena slovesnost. Jutri dne 15. junija ob sedmih bo v Šentjakobske cerkvi slovesnost prvega svetega obhajila za gojenke dekliške osemrazrednice pri sv. Jakobu. Prvoozbajank na tem zavodu je letos izredno veliko število, namreč 160. Po cerkvenem opravlju bo do deklice pogoščene v šolskih prostorih.

l Društvo slovenskih katehetov se more ponašati že z lepim številom (16) ustanovnikov. Na novo sta pristopila kot ustanovna člana č. gg. dr. Fr. Ušenčnik, profesor bogoslovja in dr. Aleš Ušenčnik, urednik »Časa« in profesor bogoslovja v Ljubljani. Odbor se obema ustanovnikoma iskreno zahvaljuje za moralno in gmotno podporo (100 K).

l Priznanice mestnemu učiteljstvu. C. kr. mestni šolski svet ljubljanski je v svoji zadnji redni seji, ki se je vršila dne 31. maja t. l. sklenil, da se imajo izreči priznanja ali zahvale: prelatu Andreju Kalanu za vzorno vodstvo šole in lepe vzgojne vspehe v »Marijanščic«; učiteljskemu zboru zasebne deške petrazrednice v »Marijanščic« za prav dobre učne vspehe; učiteljicam Frančiški Šusteršičevi, Jožefi Rakovčevi in Teodori Wernetovi na zasebni dekliški osemrazrednici v »Licht. sirotičču« za odlične učne vspehe; učiteljicam Andreju Rapetu in učiteljici Danici Šinkovičevi na III. mestni deški ljudski šoli za lepe učne vspehe; učiteljicam Emiliji Rojčevi, Margareti Cundrčevi, Albini Svetkovi, Josipini Kalinovi, Mariji Šerčevi, Frančiški Zemmetovi, Mariji Čepinovi, Juliji Borowskij, Mariji Mehletovi, Mariji Arselinovi in Mariji Maškovi na mestni slovenski dekliški osemrazrednici pri sv. Jakobu za lepe učne in vzgojne vspehe; učitelju Jakobu Furlanu za 25letno prav vspešno delovanje na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; učitelju Luki Jelencu za lepe učne vspehe, ki jih dosega ves čas svojega službovanja ravnotam; nadučitelju Antonu Likozarju na zasebni salezianski šoli za lepe učne

vspeše iz pisanja in risanja; učitelju Josipu Bezljaju na II. mestni deški ljudski šoli za lepe učne vspehe iz risanja; učitelju Pavlu Gorjupu ravnotam za prav dobre učne vspehe; s. Evgemiji Kržišnikovi na zasebni vnanji dekliški ljudski šoli uršulinski za odlične učne vspehe v elementarnem razredu; s. Elizabethi Kremžarjevi, strokovni učiteljici na zasebni vnanji meščanski šoli uršulinski za odlične učne in vzgojne vspehe; Mariji Jerinovi, voditeljici II. mestnega slovenskega otroškega vrtca v Cerkveni ulici za vzorno vodstvo in odlične učne in vzgojne vspehe; Ani Gorupovi, otroški vrtnarici ravnotam za lepe učne vspehe. Razum tega je c. kr. mestni šolski svet v ravno tež seji sklenil c. kr. deželnemu šolski svetu naprositi, naj nekaterim zaslujnim starejšim učiteljem in učiteljicam na pristojnem mestu izposluje njih delovanju primerna službena odlikovanja. Obrnil se je nadalje na c. kr. deželnemu šolski svetu s prošnjo, naj izposluje vsem ljubljanskim učiteljicem in učiteljem, ki so izprashani(e) za meščanske šole, naslove meščanskih učiteljev in učiteljic, oziroma strokovnih učiteljev in učiteljic. Končno je sklenil naprositi c. kr. deželnemu šolski svetu, naj posreduje pri deželnem zboru kranjskem, da se z ozirom na veliko podraženje stanovanj mestnemu učiteljstvu vziha stanarina na 50 odstotkov.

l Jako neprijetna je postala za gospoda na magistratu najnovješa pritožba proti mestnemu gospodarstvu na deželnem odboru. Pa gospoda naj se le pripravi še na — nove pritožbe! V svoji z dne 30. maja pritožbi sta se Ivan Krešgar in Iv. Štefe ozrla tudi na razmere, ki uprav kriče po ureditvi. Upamo, da se bo po pritožbi natančno določilo postopanje pri oddaji javnih del, odpiranja ofertov itd. Pritožnika pa se pritožuje tudi proti temu, da je mestni nadinžener g. Prelovšek tihni družnik betonske tvrdke Tribuč & Comp., da so se dela za podiranje mostu na Poljanski cesti brez razpisa oddala tvrdki Chelowizkha. Pritožba zavrnje: Končno naznanjava vis. deželnemu odboru, da krožijo po mestu listki, s katerimi politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo v Ljubljani naznanja, da ima svojo knjižnico nastanjeno v prostorih otroškega vrtca, Cerkvena ulica 21. Prosiva deželnemu odboru, da političnemu društvu za Trnovo in Krakovo prepove rabo šolskih prostorov, kakor tudi enostransko porabo šolskih telovadnic za razna televadna in druga društva. Govori se, da dobe ta društva celo brezplačno električno razsvetljavo. Kot ljubljanska davkoplačevalca se čutiva tudi oškodovanja, da daje ljubljanski magistrat brezplačno na razpolago prostore v bivšem vojaškem preskrbovališču »Narodni delavski organizacija«, ker bi se navedeni prostori lahko oddali proti plačilu za kaka skladisce. Visoki deželnemu odboru blagovoli odrediti, da mestni magistrat raznim strankarskim društvom ne bo dajal brezplačno prostorov in blagovoli tudi preiskati, kako in pod kakimi pogoji oddaja ljubljanski mestni magistrat dvoran »Mestnega doma«. — Upamo, da deželn odbor temeljito napravi red tudi v teh točkah.

l Konj splašil se je včeraj dopolne hlapcu Jerneju Hribarju, ko je v Dachsovo gostilno v Florijanski ulici pripeljal pivo. Konj se je ustrelil električnega voza in je zdirjal do Mestnega trga, kjer so ga ustavili, ne da bi se bila pripetila kaka nesreča.

l Včerajšnji vihar je podrl v Latermanovem drevoredu nek kostanj, ki je padel na železniško progo. Drevo so odstranili, ne da bi bil promet kaj moten.

l III. javna produkcija gojencev »Glasbene Matice« v sredo dne 15. junija 1910. Vspored: 1. Chopin: Valček. Na klavir svira gdč. Minka Tekavčič. (Šola gdč. Vide Prelesnik VII razred.) 2. Jensen: V gostilni. Na klavir svira g. Branko Bejak. (Šola gdč. V. Prelesnik VII razred.) 3. a) Procházka: Zvezde žarijo. b) Pavčić: Pred durmi. c) Smetana: Arija Jankota iz opere »Prodana nevesta. Poje g. Leopold Kovač. (Šola gospoda Mateja Hubada III. razred.) 4. Chopin: a) Nokturno. b) Valček. Na klavir svira gdč. Vida Lapajne. (Šola gdč. Vide Prelesnik VII razred.) 5. a) Gounod: Arija Margarete iz opere »Faust«. b) Taubers: Ptiček v gozdru. Poje gdč. Pavla Bole. (Šola g. M. Hubada IV razred.) 6. Mendelssohn: Prvi stavki koncerta v e-molu. Na gosli svira g. Ivan Trost. (Šola g. J. Vedrala VIII. razred.) 7. Suk: Suita. Na klavir svira gdč. Dora Bergman. (Šola gdč. Vide Prelesnik VIII. razred.) 8. a) Verdi: Arija iz opere »Ernani«. b) Pressel: Ob Vezeri. Poje g. Rudolf Trošt. (Šola g. Frana Gerbiča IV. razred.) 9. Grieg: a) Erotik. b) Svatba na Troldhangenu.

Na klavir svira gdč. Jela Jelačin. (Šola gdč. Vide Prelesnik VIII razred.) 10. a) Dev: Ptička. b) Sajovic: Kaj bi le glede. c) Pavčić: Pastarica. c) Krek: Tam zunaj je sneg. Poje gdč. Pavla Bole. (Šola g. M. Hubada IV. razred.) 11. Liszt: Ogrska rapsodija. Na klavir svira gdč. Danica Kobler. (Šola gdč. Vide Prelesnik VIII. razred.) — Producija se vrši v veliki dvorani hotela »Union« ob 6. uri zvečer. Vstop brezplačen. Za ono občinstvo, ki hoče prispetati k pokritju stroškov, so rezervirani sedeži po 1 krono.

l Za kruhom. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 96 Ma-kedoncev, 58 Hrvatov in 5 Slovencev.

l 50 K nagrade! Po Ljubljani piše neka oseba anonimna pisma. Gospa F. K. je dobila že okoli 30 takih anonimnih pisem. Ker bi se prijazno osebo, ki v anonimnih pismih razodeva izredno »skrb«, rado pozna, dobi tisti, ki povzročitelj oziroma strokavljicem in učiteljem, ki so izprashani(e) za meščanske šole, naslove meščanskih učiteljev in učiteljic, oziroma strokovnih učiteljev in učiteljic. Končno je sklenil na posredovanju na 50 K nagrade, zato se dotičnika, ako je tudi v komplotu, sodniško ne bo zasledovalo. Vsa tozadevna naznanila na uredništvo »Slovenca«.

l Umrl so v Ljubljani: Silva Kotar, hči paznika v tobačni tovarni, pet mesecev. — Ivan Boncjej, delavec, 42 let. — Stanko Jeršek, poštnega službe, 13 mesecev. — Jernej Gubanc, užitkar, 62 let. — Kunigunda Štrobl, mestna uboča, 70 let. — Ivan Šorl, usnjari, 53 let. — Ljudmila Slamnik, rejenka, 8 dni. — Stefan Kamberger, posestnik, 53 let. — Evgenija Bernd, restavraterjeva vdova, 53 let.

Telefonska in brzojavna poročila.

VLADNA ZMAGA.

Dunaj, 14. junija. Danes je vlado v parlamentu rešila malomarnost slovanske opozicije. Pri glas

BOSENSKI SABOR.

Sarajevo, 14. junija Cesar je imenoval Alibega Firdus (Mohamedanec) za predsednika, Vojeslava Sola (Srb) in Nikola Mandić (Hrvat) za podpredsednika bosensko - hercegovskega sabora.

KRETA.

Pariz, 14. junija. V tukajšnjih diplomatskih krogih se resno govorji o sklicanju posebne konference zaradi Krete, da se odvrne nevarnost grško-turške vojske.

GRŠKI KRALJ.

Atene, 14. junija. Grški kralj je v nedeljo dospel v Patras. Prebivalstvo ga je sprejelo zelo navdušeno.

DIPLOMATIČNI PROTEST TURČIJE GRŠKI.

Carigrad, 14. junija. Rumunski poštni parnik, na katerem so se vračali otroci rumunskega prestolonaslednika iz Egipta, je v Pireju napadla grška množica, ki je udrila na parnik in insultirala na parnike se nahajajoče turške častnike in druge potnike. Turška vlada je poslala grški vladni diplomatski protest.

150 DELAVEV UTONILO.

Berlin, 14. junija. O povodnji v okolici reke Aar se poroča: Voda sedaj pada. Vse barake pri gradnji nove železnice in njih vsebino je voda odnesla. Pravijo, da je **utonilo 150 delavcev**, doslej so dobili iz valov 37 trupel.

POSLOPJE TISKARNE SE JE PODRLO.

London, 14. junija. V Montrealu se je podrla tiskarna »Montreal Herald«. Najprej se je podrl vodni rezervoar, nato se je podrla vsa tiskarna in pričela goretiti. Ubitih je 30 do 40, ranjenih 70 oseb, ki so bile nastavljene v tiskarni.

ŽELEZNIKA NESREČA.

Budimpešta, 14. junija. Med postajama Brath in Buča sta trčnila dva tovorna vlaka. 15. vozov je razbitih, štiri železničarji so mrtvi, en železniški inženir je ranjen.

REVOLUCIONARNO GIBANJE V PORTUGALSKI VOJSKI.

Lisbona, 14. junija. Vlada je začasno vpokojila 156 uradnikov. Vojni minister je vpokojil 48 častnikov garnizijske v Oporto. Baje so to osebe, ki jih je označil aretovani vodja anarhistov kot pristaše revolucionarne stranke.

SILNA TOČA. — VODA PODRLA HIŠE.

Tiflis, 14. junija. Toča, debela kot kurja jajca, je naredila velikansko škodo na vrtovih in polju. V mestu so valovi podri več hiš, pri čemur je nekaj ljudi izgubilo življenje.

Z OGNJEM IN MEČEM.

Budimpešta, 14. junija. Pri volitvi občinskega predstojnika v Okuli so pristaši podleglih kandidatov začeli vas na dveh krajih. Cerkev in mnogo hiš je pogorelo do tal. To je kultura ogrkega naroda.

POTRES.

Avelino, 14. junija. V Aviglietti je bil včeraj hud potres, ki je uničil več hiš.

OBČINSKI URADNIK RADI TATVINE ARETIROVAN.

Novisad, 14. junija. Mestni uradnik Vlahovics je aretiran, ker je ukradel 40.000 K.

PRED ODLOČITVIJO O VSEUČILSKEM VPRAŠANJU.

»Edinost« piše: Italijani so vsekakdo dosegli velik uspeh s tem, da se ob njihovem vseučiliškem vprašanju razpravlja le o sedežu bodoče fakultete, ne pa več o pravični rešitvi celotnega kompleksa vprašanj, ki so v neoločljivi zvezi s to italijansko zahtevo. O tej pa bi se v avstrijskem parlamentu in v avstrijski javnosti ne smelo razpravljati, ne da obenem pretresava slovensko vseučiliščno vprašanje ter sploh šolske potrebe primorskih in posebej tržaških Slovencev. Ker je odločitev o laški fakulteti pred durmi in je ravno zato potrebno, da se diskusija povrne v svojo pravo strugo, je sklenil odbor političnega društva »Edinost«, sklicati za prihodnjo soboto zvečer javen shod v gledališču dvorano »Narodnega doma«, ki naj bo — ob vsem spoštovanju do kulturnih zahtev drugih narodnosti — glasen protest proti zistem.

ZASTRUPLJEVALNA AFERA HLADNIK.

Policisti komisar dr. Modic v Trstu je zaslišal Stefana Quiritti, krojača, stanjuočega Valdirivo 32, drugo nadstropje. Quiritti je zdaj v Piranu. Imel je svoj čas krojačico na borznem trgu v Trstu, Hladnika pozna od leta 1908. Seznanil ga je z njim Mario Capanna.

Delal je za Hladnika obleke 1908 in 1909. Pozneje ga je pa Hladnik »napumpal«. Ker mu Quiritti ni mogel dati denarja, 25.000 K., mu je Hladnik predlagal, naj bi gšeft takole naredila: Quiritti naj se zavarje za življenje za 25.000 K. Hladnik bo polico prezentiral pri kaki banki in tako dobil denar. Quiritti mu je to, smejoč se, dovolil, češ, ali je res moje življenje toliko vredno? Res, nekaj dni potem je Hladnik prišel po Quirittiju in ga peljal k dvema zdravnikoma, ki sta ga našla zdravega, družba pa kljub temu ni konklidirala pogodb, ker je Quiritti bil prestari. Policiji se čudno zdi, da je Quiritti tako rad privolil v to reč, saj je moral veliko zaupati v Hladnika. Pozneje je Quiritti prišel na misel naročiti zalogo kap, in ker ni imel denarja, je šel k Hladniku predlagat mu, naj vstopi z njim v zvezzo. Hladnik je to sprejal, mu dal denar in Quiritti si je pustil poslati 300 kap. Stvar pa se ni izplačala, ker je bila zima mila, Hladnik je šel k Quirittiju in zahteval od njega nekaj denarja. Zjednina sta se, da mu je Quiritti podpisal menico za 300 K. Hladnik pa je Quirittiju rekel, da mu nobena banka ni hotela dati denarja ter je pred njegovimi očmi menico raztrgal. Pa to ni bila prava menica, ampak ponarejena! S pravo menico je dobil denar in sicer ne 300 ampak 500 K, ker je izpremenil številko. Quiritti pa je Hladniku, uverjen o njegovi poštenosti, podpisal še drugo za 500 K; tudi to je Hladnik ponaredil za 600 K. Pozneje je Quiritti bil seveda od dveh bank tirjan in sicer za 500 in 600 K. Bil je pa tako naiven, da je Hladniku še vedno verjel in ni prišel na sled pravi stvari ter ni pogruntal, kako so se mogle številke na menicah tako zvišati! Hladnik je, kakor znano, pisal dve pismi, eno uredništvu »Piccola«, drugo pa je poslala njegova žena preiskovalnemu sodniku Graselliju po njegovem naročilu, češ da je Hladnik nedolžen, pravi krivec pa anonimni pišec. Pisal pa je Hladnik še **tretje pismo** in sicer ženi g. Jožefu Siderichu, bančnega uradnika, Trst, Via Coroneo 29. To pismo je slovensko in Hladnik prosi gospo, naj prestavi pismo in pošle sodniku Graselliju — bilo je iste vsebine kakor druga. Gospa tega ni storila, ker je takoj vedela, zakaj se gre in da bi imelo zanjo neprijetne posledice. Gospo Siderich je tržaška policija zaslila. Je dobra znanka Hladnikove soproge.

VELIKE VAJE ANGLEŠKE MORNARICE.

Velike vaje angleške mornarice se bodo pričele 4. julija ter se jih do **udegležilo 300 ladij**, med temi 45 bojnih ladij in 25 oklopnic. Vaje bodo trajale 25 dni.

Razne stvari.

Ponesrečil se je v Ameriki Josip Smolej, doma iz Kranjske gore, blizu Evcettha, Minn. Ko je vrtal v skalo in nasul v luknjo smonika, se je naboj izprožil in ga grozno razmesaril.

Slovenec ponesrečil v ameriškem rudniku. V Gilbertu, Minn., se je 25. maja ponesrečil v železnom rudniku Jernej Nunar. Doma je bil iz Zgorenje Bele na Gorenjskem.

Mraz in poplave na Španskem. Iz Madrida poročajo od 6. t. m.: Radi neurja, ki vlada po vsem Španskem, so izostale v Madridu majnikove slavnosti. Za danes napovedana velika kavalaska in bitka s cvetlicami ste bili tudi radi mraza in dežja odgodeni. V Aragoniji je poplava poškodovala mnogo vasi. Voda je odnesla okoli 60 hiš vasi Agon. Iz Huesce, Ferrola, Castellona, Barcelone, Kartagene in Valladolida prihajajo obupna poročila kako je deževje uničilo žetve. V Malagi sta utorila dva ribiča. V Ferolskem pristanišču se je potopila ribiška barka s pet možmi. Vsi so utonili.

Poguba v zraku. Pri bližnjih vojaških vajah v Tenesee (Amerika) se bodo vršili poizkusi, če zamore zrakoplovec vzeti s seboj 100 kg razstreljiva, če lahko zadene gotove cilje z višine 400 metrov. Zrakoplovec Hamilton se je že ponudil, da vrže po predpisih in z uspehom 75 bomb.

Rothschildi — dediči. Iz Nizze se poroča, da so bratje Rothschildi v Parizu poddedovali sedem milijonov frankov, in sicer jim je zapustil nek zasebnik v Mentone, ker so njegove finančne zadeve tako »izborino in spretno upravljalci«. Sorodniki, ki bi ugovarjali proti tej oporoki, se niso oglasili.

Časnikar, ki je moral snesti svoj članek. Nek časnikar, Louis Page, v ameriškem mestu Redbay, je bil kaznovan na izreden način vsled svoje časnarske drznosti. Povabljen je bil na neko zabavo k ugledni družini, drugi dan

pa je priobčil v svojem listu o začavi poročilo, ki nikakor ni ugajalo nekatrim gospodom. Opisoval je toalete dame na tak način, da so soproti sklenili, maščevati se vsled tega. Obiskali so ga v uredništvu ter brez dolgih ceremonij prisili časnikarja, da je pojed oni članek o zabavi, izrezan iz časopisa. Sedaj je vložil Page tožbo zaradi nasiha ter zahteva 50.000 frankov odškodnine. Tudi v Ljubljani je nekaj takih ljudi, ki bi morali sami prebavljati svoje spise.

Zastrupljevalec dr. Pančenko. Iz Peterburga poročajo: Dr. Pančenko je preklical svojo izjavu, da je zastrupil poročnika Burtulina.

Prometni red za zračne višave. Mednarodna konferenca za zrakoplovstvo, ki se je sestala v Parizu, da pravili mednarodno zakonodajo, je pričela svoje delovanje. Posebno zanimivo je stališče, ki je je na posvetovanjih zavzela francoska vlada, in predlogi, ki jih je stavila zbranim zastopnikom inozemskih držav. Francoska vlada razčuje dve vrsti zrakoplovov, prvič one, ki služijo policijskim in vojaškim svrham in privatne zrakoplove. Vsak zrakoplov vzprejme narodnost svojega lastnika. Noben zrakoplov ne sme v zrak brez pismenega dovoljenja, ki vsebuje narodnost in važne posebnosti zrakoplova. O pogojih, pod katerimi se podeli dovoljenje, izdajo posamične države odredbe, ki bodo imele veljavno tudi v drugih državah. — Krajevne oblastnije bodo obvezane na izvrševanje teh določb; iste bodo imele tudi pravico, nadzorovati zrakoplove in delati na to, da se odvzame dovoljenje, ako ni zrakoplov v redu. Vsi zrakoplovci bodo vpisani v posebnih imenikih, ki si jih bodo države med seboj izmenjave. Vsak zrakoplov mora imeti razločen znak, na katerem bo takoj izpoznavati narodnost; razen tega zadobi številko. Dovoljenja, ki so jih zračni piloti dobili v svoji državi, naj veljavijo tudi v drugih državah. Zrakoplovci bodo obvezani, da s posebnimi signali napovedajo, da se hočejo spustiti na zemljo; določiti teh signalov se še uredi. Vsaka država ima pravico, da nad govorimi deli svojega ozemlja prepove zrakoplovstvo, seveda pod pogojem, da bodo ta mesta providena z znaki, vidnimi zrakoplovcem. Zrakoplovci, ki na svojih poletih preletejo mejo in prihajajo v drugo deželo, bodo obvezani, da takoj, ko se spuste na zemljo, obvestijo bližnjo krajevno oblastnijo, ki pregleda listine in previdi potne liste s podpisom.

Za smrt so kockali. Iz Moskve se poroča: V Černigovu so našli dva od treh na smrt obsojenih morilcev zadušena v ječi. Tako vpeljana preiskava je dognala, da ju je zadušil njun tvariš z vrvjo, ki jo je spletel iz posteljne odeje. Vsi trije kandidati smrti so namreč sklenili srečkatki, kdo izmed njih naj ostala dva zaduši, da tako uidejo smrtni obsodbi. Tretji bi moral seveda izvršiti samoumor. Prvi del tega čudnega prijateljskega sklepa se je izvršil. Ko je tretji zadušil svoja tvariša ter se hotel potem sam usmrtiti, je izgubil pogum ter opustil načrt.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 14. junija.

Pšenica za okt. 1910 . . . . . 9:48
Rž za oktober 1910 . . . . . 7:03
Oves za oktober 1910 . . . . . 7:24
Koruza za julij 1910 . . . . . 5:37
Koruza za avgust 1910 . . . . . 5:09

Efektiv: —

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306·2 m., sred. zračni tlak 736·0 mm

Den	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrevl	Nebo	Pridržava v 24 urah
13	9. zveč.	728·8	13·4	sr. vzhod	oblačno	
14	7. zjutr.	730·6	15·2	brezvet.	del. jasno	198
14	2. pop.	731·2	21·0	sl. jvzh.	.	

Srednja včerajšnja temp. 13·9°, norm. 17·5°.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobri pri **Josipu Maljavcu**, pošta in postaja **Roč v Istri**, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 667 100—1

1715 Sprejme se takoj zanesljiv 2-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobri pri **Josipu Maljavcu**, pošta in postaja **Roč v Istri**, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 667 100—1

1715 Sprejme se takoj zanesljiv 2-1

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

isk: »Katoliške Tiskarne.«

Mirna stranka brez otrok isče

lepo stanovanje

obstoječe iz dveh sob, in vseh potrebnih pritlikin

za prvi julij.

Ponudbe pod »Julij« na upravnost tega lista.

1723 3-1

Mladenič izuten trgovski pomočnik vojaščine prost, s primerno solsko izobrazbo, govori in pise slovensko in nemško ter govori hrvatsko in italščino, pripraven tudi za potovanje isče primerne službe. Naslov pove uprava lista.

1724 3-1

512
Sukneno in moderno blago za moške